

Motion till riksdagen

1989/90:Jo807

av Arne Mellqvist m.fl. (s)

Det öppna odlingslandskapet

Oron för vad som skall hända med det öppna landskapet och kulturlandskapet är mycket stor. Genom ett projekt som utförts av Dalarnas forskningsråd har frågan om hur landskapet kan komma att se ut om 20 år belysts. Det resultat som redovisas ger en mycket dyster bild. Om inga speciella åtgärder vidtas kan en tredjedel av det öppna landskapet vara igenväxt om 10–20 år. Den mest negativa utvecklingen finns bl.a. i de viktigaste turistbygderna.

Frågan om vilka områden som är omistliga ur landskapsvårdssynpunkt är av stor betydelse. Här måste kommunerna spela en stor roll, kanske genom att i översiktsplanen eller andra dokument peka ut dessa landskapsavsnitt. Här blir länsstyrelsernas roll att samordna kommunernas och de regionala myndigheternas syn.

Naturresurslagen borde möjliggöra för länsstyrelserna och kommunerna att utlysa s.k. landskapsvårdsområden där markägaren har full rätt att bruka sina marker utifrån nuvarande brukningssätt. Då markägaren avser att nyttja marken på annat sätt, avyttra eller byta brukningssätt så borde regler som överenskommit vid bildandet av landskapsvårdsområdet gälla.

Detta skulle möjliggöra för tillsynsmyndigheten att upprätthålla det öppna landskapet om tillräckliga resurser i form av NOLA-stödet tillsammans med kommunernas insatser kan disponeras på sådant sätt att annan brukare kan utföra arbetet.

Man kan inte undgå att hysa viss oro för att skogs- och mellanbygden kan få svårt att konkurrera om de landskapsvårdande NOLA-medlen. Mot fäbodlar och jordbruksbygder kommer södra Sveriges hagmarker, Ölands alvar m.m. sannolikt att ställas. Den aviserade propositionen om livsmedelspolitik m.m. som förmodligen följer den livsmedelspolitiska utredningens tankegångar om ökade NOLA-medel bör också klargöra hur man uppnår balans mellan det omfattande jordbruket i södra Sverige och det kulturlandskap som präglar skogslänen och Dalarna i synnerhet.

Turistlandskapet Dalarna präglas av ett aktivt jordbruk i söder och en bygde- och fjällturism i norr som är helt beroende av ett öppet odlingslandskap. Dessa miljöer är en förutsättning för att Dalarna alltjämt ska kunna upprätthålla sin prägel. Även de mest turistinriktade attraktionerna som Musik vid Siljan, Carl Larsson-gården, Husbyringen, EKO-museum Bergslagen, mid-sommarfirandet, fäbodbesöken m.m. är beroende av det omgivande kultur- och odlingslandskapet.

För att uppnå detta är det viktigt med statligt stöd till någon del samt en organisation som klarar av att samordna kommunernas och de regionala myndigheternas ansvar.

Mot. 1989/90

Jo807

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om betydelsen av det öppna odlingslandskapet.

Stockholm den 25 januari 1990

Arne Mellqvist (s)

Leo Persson (s)

Bengt-Ola Rytter (s)

Irène Vestlund (s)

Inger Hestvik (s)